

TEŠITEĽ

Katolícky časopis farnosti Žehra s filiálkami Granč-Petrovce, Beharovce, Hodkovce

Rok 2019 Ročník 9 Číslo 16

Digitálna samota
(strana 3)

VIA DOLOROSA
(strana 5)

Povolanie k životu s Bohom
(strana 8)

Prinášam vám radosť a pokoj...

Tak ako symbolom Vianoc sú jasle a betlehem, tak k Veľkej noci neodmysliteľne patrí baránok, symbolizujúci obeť. K Veľkej noci patrí aj množstvo zvykov, ktoré sa tradujú z generácie na generáciu a príjemne dotvárajú veľkonočnú atmosféru. Sú to však iba symboly a zvyky, ktoré nemôžu zakryť pravý odkaz sviatkov. Aj keby sa všetky čokoládové vajíčka a figúrky roztopili a všetky voňavky stratili svoju vôňu, ešte stále nepominul dôvod na radosť. Pretože veľkonočná radosť sa ukrýva úplne inde. Je to radosť z víťazstva!

„Toto je deň Krista Pána, radujte sa, aleluja.“ (Ž 118)

Veľkonočná udalosť tvorí podstatu kresťanských sviatkov. Veľkonočné víťazstvo patrí medzi najväčšiu a najradostnejšiu udalosť v dejinách spásy.

Pán neba i zeme mrie i vstáva, aby tak zadostučinil za hriech prvých ľudí a priniesol najväčšiu obeť.

Ježiš svojím zmŕtvychvstaním získal hneď niekoľko víťazstiev. Zvíťazil nad peklom i diablom, ktorý bol porazený na dreve kríža. Zvíťazil nad smrťou, veď zmŕtvychvstanie sa pokladá za najväčší zázrak. Porazil všetkých nepriateľov pravdy, ktorí mu napriek mnohým zázrakom nechceli veriť. Rozptýlil všetky pochybnosti apoštolov, ktorým sa po vzkriesení často zjavoval. Najväčším triumfom je víťazstvo nad svetom.

On začal svetu vládnuť a svet musel uznať jeho veľkosť. Ježiš získal svojím zmŕtvychvstaním športovou terminológiou hneď niekoľko zlatých medailí!

Tieto Ježišove víťazstvá by mali priniesť do nášho života pokoj a radosť. Pokoj je darom veľkonočných udalostí. A kde je pokoj, tam musí byť aj radosť. Kto je šťastný, mal by sa so svojím šťastím podeliť. Je to výzva hlavne pre dnešný svet. Dnešná doba je charakteristická napätím a stresom. Každý sa ponáhľa a nikto nemá na nič čas. A tak v kolotoči každodenných povinností človek túži po pokoji a hľadá oázu pokoja.

Pokoj a radosť sú hodnoty, po ktorých túži duša každého človeka. A tak znova a znova zaznievajú do uší Ježišove slová: „Pokoj vám, nebojte sa ... Som s vami až do skončenia sveta!“ To sú výzvy, ktoré by nás mali neustále naplňovať dôverou. Aj v časoch, keď sviatočné chvíle pominú a my sa znova vrátíme k svojim každodenným povinnostiam a trápeniam. Nosme zvesť o Ježišovom víťazstve stále v sebe. Staneme sa tak veľkonočnými ľuďmi.

Luboš Šípoš

Digitálna samota

Žijeme dobu, ktorá nám ponúka veľa všakovakých možností. Ponúka nám život plný technických vymožeností, príležitostí, lákavej zábavy a inovatívnej možnosti života. Je to všetko pekné, no myslím si, že je skutočne najvyšší čas zastaviť sa, úprimne sa opýtať každý sám za seba, ako i za celé ľudstvo: „QUO VADIS?“

Čo sa zmenilo v živote človeka? Zmenil sa človek? Zmenil sa Boh? Hovoríme, že sa zmenila doba. Pri istej príležitosti sme sa spolu s priateľom zamysleli nad touto otázkou. Priniesla nám plodnú debatu a spoločný náhľad na problematiku, ktorá je veľmi aktuálna a zároveň nebezpečne nástojčivá vo vzťahu so spoločenskými zmenami a so samotným jednotlivcom. Došli sme k záveru, že doba sa nezmenila, je taká, akou ju robí človek svojím postojom k otázkam života, k životnému prostrediu, viere a k ostatným otázkam samotného bytia. Teda doba sa nezmenila, zmenili sa príležitosti a hlavne človek.

Rozvoj vedy, techniky, nových technológií nám za posledných dvesto, možno o niečo málo viac rokov, zmenil spôsob života na nepoznanie. Máme technicky vyspelú spoločnosť, no paradoxne sa ľudstvo zmieta v totálnej kríze. Pýtame sa prečo? Odpoveď je veľmi jednoduchá – pretože sa v kríze nachádza jednotlivec. Rozvoj techniky nám priniesol na jednej strane uľahčenie práce a rozvoj priemyslu, ale zároveň z nás urobil nekritických konzumentov a materialistov. Toto vyústilo do hlbokkej krízy osobnosti. Každý z nás cíti vo svojom živote túžbu po šťastí, po naplnení duše pokojom, no akosi to šťastie

a pokoj duše nemôžeme nájsť. Čo sa stalo? Čo sa pokazilo? Kde sa nachádzame? Čo je dôležité?

Technika a jej výdobytky nám začali vyplňať čas v živote a my sme zleniveli. Sme pohodlní, nedokážeme sa prinútiť k aktivite, k práci, k činnosti, k duchovnej obrode. Vytlačame zo svojich životov Boha, lásku k ľuďom, lásku k Bohu a všetko dôležité a krásne. Naopak, v živote nám vládne sebeckto a materialistické výdobytky techniky. Uvedomme si však, že za toto človek platí príliš veľkú daň.

Vychovávame tzv. Z GENERATION /narodení po roku 1995 a na rozhraní tisícročí/, ktorá je technicky veľmi vyspelá, dokáže ovládať technológie už v ranom veku. Na rozdiel od predchádzajúcich generácií označovaných ako X generácia / narodení od roku 1960 do 1980/ a Y generácia /narodení od 1981 - 1995/, najmladšia generácia je označovaná ako Alfa. Zvláštnosťou sa nám môže javiť, že po roku 1989, teda porevolučná generácia, má pocit, akoby ňou začal fungovať svet. Akoby sa doba delila na obdobie „pred narodením Krista a po narodení Krista“.

Posledné dve generácie Alfa a Z sú však až príliš technické. Začínajú sa v ich životoch objavovať aj fenomény, ktoré sú negatívnym dopadom rozvoja techniky. Ide o tzv. digitálnu samotu.

Tento pojem začali používať psychológovia v súvislosti s výskytom duševných porúch osobností. Príliš veľa času stráveným pri obrazovkách počítačov, mobilov či iných zariadeniach vedie až k depresii a pocitu samoty, teda duševným problémom detí a mladých ľudí. Oni to však sami nepocitujú ako problém, dokonca sa pri tejto činnosti cítia šťastní. Potrebujú zažiť na sociálnych sieťach úspech v podobe „prstov hore“. Nie sú kritickí a potom začínajú sociálne problémy, duševné problémy v úzkom prepojení na zdravotné problémy. Nie sú schopní sami si pomôcť, pretože dostali k týmto veciam prístup a tie im postupne z ich života vyhnali všetko ostatné – dobrý vzťah s rodičom, telesný pohyb, úctu k sebe ako aj k druhým, priateľstvá a podobne. Navyše, pripojenie internetu je teraz dostupné skoro každému, a tak sme sa stali závislými od hrania počítačových hier, zábavy

a podobne.

V takomto človeku už nie je miesto pre ľudí, ani pre Boha. Za to všetko však vďačia i nám-rodícom, ktorí nepatríme do ich generácie, no chceli sme im dopriať, lebo my sme nemali. To je taký skrytý hriech nás rodičov voči vlastným deťom. Deti sa stávajú lepšími v cudzích jazykoch, komunikácii cez internet. Majú pocit, že ak sú na sieti, majú nové informácie a vedia, čo sa vo virtuálnom svete deje, tak sú IN. Vtedy majú pocit uspokojenia a šťastia. Virtuálny svet im ponúka uspokojenie, ktoré je však len naoko. Nemajú skutočný duchovný život, je to len podvod, ktorý im nahrádza skutočné hodnoty v živote.

Majú skreslenú realitu, lebo im to tak vyhovuje. Vyhovuje to ich lenivému egu nehľadať skutočnú pravdu a skutočný život. Uchýľujú sa do virtuálneho sveta v obave zo skutočného sveta. Keď vyjdú do skutočného sveta, odrazu precitnú a sú nepoužiteľní pre reálny život. Mávajú problémy s bežnými praktickými úlohami, ktoré musí človek bežne zvládať.

Tento ich svet pripomína veľký kruh bludov a nepodstatných vecí v živote, nepodstatných informácií a zamestnáva ich rozum. Navyše tento kruh informácií ich čoraz viac vtahuje do virtuálnej reality, vytvára závislosť a takto odvádza pozornosť človeka od podstatných hodnotných vecí v živote, akou je napr. morálka, etika, láska, viera.... Virtuálny svet ponúka aj veľa dobrých vecí, ako napríklad spojenie medzi ľuďmi, ktorí sú v odlúčení, informácie o kultúre, dejinách, vede atď., ktoré obohacujú človeka a dávajú mu rozhľad. Ak sa z toho stane doslova závislosť,

je to už dielo satana, ktorý zámerne odpútava pozornosť od podstatných vecí. Týmto vtahuje človeka čoraz viac do suterénu samotného ľudského bytia - do bahna hriechu. V tom tkvie nebezpečenstvo virtuálneho sveta, pretože diabol vie, ako dostať ľudskú dušu od Boha. Necháva ju čo najdlhšie tápať v blude, trápiť sa a byť čo najdlhšie v odlúčení od Boha. To je cieľ jeho snaženia a konania, čo potvrdzuje aj dnešná kríza osobnosti človeka aj ľudského spoločenstva.

Budme ostrážiti všetci – deti, rodičia, učitelia, vychovávateľa, susedia, kňazi a všetci, ktorí máme zodpovednosť za výchovu nových generácií, aby sme dokázali javiť záujem o druhých, o deti, aby sme vedeli, čo robia vo voľnom čase, aby sme ich mohli skontrolovať a nedovolili diablovi, aby ich vtiahol do svojich osíd. Ak sa tomu tak stane, je potom o to ťažšie zbaviť ich závislosti, samoty, psychických utrpení a rôznych duševných chorôb. Máme za nich zodpovednosť, a preto je potrebné žiadať čoraz častejšie a úpenlivejšie našu nebeskú Matku Pannu Máriu o ochranu mladých ľudí, aby neprepadli závislosti na virtuálnom svete. Svätá rodina, buď nám vzorom pri správnej výchove našich detí. Najsvätejšia Panna Mária, pros za nás u svojho Syna, Ochrancu maličkých, Ježiša Krista, za osobitnú ochranu pred nebezpečenstvami virtuálneho sveta a pred hriechmi, ktoré pramenia z digitálnej samoty. Amen.

Jarmila Kubíková

ZOMBIE

„Živý, mŕtvy“ niekto volá!
Nie som mŕtvy, veď som to ja!
Určite, či je to klam?
V rukách nový smartphone mám!

Zrazu celkom zmením výraz!
Do útoku rýchlo vyraz!
S mocnou zbraňou v mojej dlani.
Zvolám rýchlo - Na nich!

Ráno miesto modlitby
beriem do rúk mobily!
Nemám jeden, ale dva!
Kto je boháč, ten sa má!

Neprítomný pohľad v oku mám!
Príď otroku! Prídi k nám!
Mobil v rukách, ruky vpredu –
duševnú však cítim biedu!

Viber, Facebook, Twiter,
Messenger, MMS a SMS,
Internety, mobily –
Už sme z toho.....

Som to ja, či ako to?
Mám slobodu, to preto?
Podľahol som mánii!
Satan kalí oči mi!

Nevidím už čo je krásne,
lúky, lesy, deti šťastné!
Ľudí, zem či oblohu.
To nevravím o Bohu!

V srdci prázdno, v hlave nič!
Od zúfalstva radšej krič!
Kde je Pán Boh, moja viera?
V srdci mojom veľká diera!

Prosím, prosím, už nie, zas!
V uchu zaznie Boží hlas!-
Vráť sa nazad ku viere!
Srdce sa mi zachveje!

Počujem ten slabý hlas? Nádej je tu?
Hľadám svetlo v tmavom veku.
Nie som mŕtvy ani Zombie!
Nože srdce, znovu udri!

Udrelo! Udrelo a znovu!
Ožil som! Žijem, nie som sám!
Mimo siete, radšej sám,
s radosťou, že Boha mám!

Ďakujem Ti, Matka Božia,
Ježišu i Duchu Svätý!
Otče, ďakujem za uzdravenie,
srdca môjho potešenie!
Amen.

Lubomír Kubík

VIA DOLOROSA – posledná Ježišova cesta na Golgotu

Via Dolorosa predstavuje poslednú cestu Ježiša od miesta obžaloby a odsúdenia až po miesto jeho ukrižovania. Táto cesta sa nazýva Cesta utrpenia - Via Dolorosa, alebo Krížová cesta - Via Crucis.

Ukrižovanie zaviedli Peržania. Tento spôsob popravy neskôr prevzali aj Rimania. Rímski občania však nesmeli byť popravení ukrižovaním. Ukrižovanie nepoznali ani v židovskej justícii. Dnes je to asi 1,5 km dlhá trasa úzkymi uličkami starého Jeruzalema, plná obchodov a orientálnych bazárov. Krížová cesta sa začína prvými dvoma zastaveniami v pevnosti Antónia, ďalších sedem zastavení sa nachádza v uličkách mesta a posledných päť staníc je umiestnených v Bazilike Božieho hrobu. Prví kresťania krížovú cestu v podobe, ako ju dnes poznáme so 14 zastaveniami, nekonali. Oni si Ježišovu cestu bolesti sprítomňovali procesiou, ktorá sa začínala v Getsemanskej záhrade na Olivovej hore, prechádzala cez údolie Cedron a končila sa v Bazilike Božieho hrobu. Bola dlhšia, ako ju poznáme dnes. Súčasná krížová cesta bola takto zostavená v 13. storočí františkánskym rádom pre pútnikov prichádzajúcich do Svätej zeme. Dnešná krížová cesta sa začína pri rímskej pevnosti Antónia, o ktorej hovorí tradícia, že práve tu bol Ježiš odsúdený a bičovaný. Dnešný priestor krížovej cesty je určite autentický. Ale či to boli presne dnešné ulice, to nikto netvrdí, pretože Jeruzalem bol priebežne prestavovaný. Hadrián v roku 135 po Kristovi ho úplne prebudoval, a tak zmenil tvar mesta.

Jediné autentické miesto krížovej cesty je priestor, kde dnes stojí Bazilika Božieho hrobu. Tu sa nachádza posledných 5 zastavení krížovej cesty. Chrám je postavený nad miestom popravy a hrobu Pána Ježiša.

Asi v 6. storočí pred Kristom bol na tomto mieste za hradbami mesta kameňolom. Kameň

však nemal dobrú kvalitu, preto sa prestal ťažiť a keďže v okolí sa nachádzalo množstvo jaskýň a skalných otvorov, ľudia miesto začali používať ako cintorín. Rimania tu neskôr zriadili popravisko. Pre tvar lebky ho nazývali Golgota, v latinskom preklade Kalvária. Neskôr sa múry mesta rozširovali, takže Kalvária sa stala

súčasťou mesta.

Na týchto posvätných miestach v rokoch 326 - 335 na podnet svätej Heleny bola vystavená byzantská bazilika. Bazilika bola stáročiami viackrát poškodená – Peržanmi i moslimami. Baziliku v roku 1099 veľkolepo zrekonštruovali križiaci. Miesto ukrižovania aj miesto hrobu sa ocitli v jednej stavbe a pod jednou strechou. Po tom, čo križiaci museli opustiť krajinu, baziliku obsadili moslimovia. Tí povolili prístup kresťanom k svätým miestam, ale správou baziliky poverili moslimskú rodinu, ktorá vlastní kľúče od brány dodnes. Neskôr vznikol spor, ktorej cirkvi bude bazilika patriť. Tento spor ukončil dekrét tureckej vlády Status Quo z roku 1852, podľa ktorého chrám prináleží šiestim cirkvám: rímskokatolíckej, grécko-ortodoxnej, arménsko-ortodoxnej, sýrsko-ortodoxnej, egyptsko-koptskej a etiópskej.

Na vrchole Kalvárie pod oltárom a sklom má návštevník možnosť vidieť kameň, kde stál Kristov kríž. Pod Kalváriou oproti vchodu do

baziliky je mramorová doska, na ktorej pripravili Ježišovo telo do hrobu. Stále je natretá voňavými olejmi a často zasypaná lupienkami kvetov. Asi 50 metrov od dosky sa nachádza kaplnka s hrobom, kde uložili Ježišovo mŕtve telo. Tu sa pod mramorovou doskou nachádza jaskyňa hrobu Ježiša Krista. Zaujímavosťou baziliky je aj miesto, kde sa nachádza skalný otvor – cisterna, kde v časoch Rimanov hádzali ramená krížov z popraviska. Sem hodili aj Ježišov kríž a podľa tradície ho tu

objavila svätá Helena.

Jeruzalem a hlavne samotná Golgota s Bazilikou Božieho hrobu sa stali pre kresťanov najposvätejšími miestami kresťanskej viery.

Tu každoročne prichádzajú kresťania z celého sveta, aby si uctili miesta nášho vykúpenia.

(Texty prevzaté z turistických brožúr: Izrael – Svätá zem a Sprievodca Svätou zemou)

Luboš Šípoš

Prečo by organista nemal používať mikrofón

Autor: František Beer

Som organistom 20 rokov a dlhý čas hľadám svoj "ideál" hudby pri liturgii. Medzi ten ideál patrí aj zapojenie sa celého zhromaždenia ľudu do spoločného spevu piesní. V prevažnej väčšine slovenských chrámov ak zhromaždenie spieva, jeho spev nie je vedený organom, ale hlasom organistu spievajúceho do mikrofónu. Tento jeho hlas zreteľne vystupuje do popredia a ozýva sa na nás z každej strany kostola cez reproduktory. Napriek zvukovému bohatstvu, ktoré

organ poskytuje, je jeho zvuk v úzadí a obmedzený maximálne na udržanie tóniny.

Ak však nazrieme do histórie organu a organistov na Slovensku, z **Levočskej synody** (1651) sa dozvedáme, že od organistu sa vyžadovala hra pri liturgii, ale aj v čase, ktorý bolo potrebné vyplniť hudbou „...podľa vlastného umenia a variačných schopností organistu“.

Okrem sprievodu chorálov

a žalmov sa od organistu vyslovene žiadalo „... z tónov moteta vytvoriť preambulum“ (čiže vedieť vytvoriť predohru vychádzajúcu z melódie piesne). Žiadna zmienka o speve.

V predhovore k prvému slovenskému tlačenému kancionálu **Canthus Catholici** (1655) jeho autor Benedikt Szölösi s obdivom na adresu Slovanov píše: „nenájdeš národa, ktorý vyrovnal by sa mu v tomto smere.“

Pri bohoslužbách v kostoloch zhromaždení tak správne spievajú žalmy a piesne, že mohol by si povedať: koľko spevákov, toľko kantorov.“

Kancionál Aleluja (1917) píše: „Chváľtebné je, keď organista vie pekne na organe hrať a piesne odspievať, ale krajšie je, keď sám ľud spieva.“ Takýchto príkladov by sa dalo nájsť oveľa viac.

Z toho vyplýva, že minimálne do prvej polovice 20. storočia organisti počas hrania nespievali, resp. ak áno, tak nie za účelom viesť ľud svojím spevom. Mnohí na to ani nemali hlas a keďže nemohli použiť žiadnu zosilňujúcu pomôcku, ostávalo viesť ľudí správnou hrou na organe, prípadne nacvičiť zbor, ktorý by ľudí podporil.

Nástup komunizmu zasadil tvrdú ranu aj chrámovej hudbe – doterajší organisti, zároveň učitelia, sa museli miesta v kostole vzdať. Na ich posty boli dosadení ochotníci, amatéri, huslisti, harmonikári či iní, ktorí mali aspoň niečo spoločné s hudbou. Zaslúžia si náš obdiv za svoje činy, ktorými v čase tvrdej totality mnoho riskovali, no napriek tomu sa nebáli a robili čo mohli. Avšak ak sa na to pozrieme odborné, mnohí z nich začínali s organom a chrámovou hudbou doslova „od piky“.

Mali problémy nielen s notami, ale aj s rytmom a udržaním tempa. Mnohí noty nepoznali, hrali jednou rukou či jedným prstom (!), učili sa doslova za pochodu, z jednej omše na druhú. Práve vtedy sa ako vhodná pomoc hodili „dobrovoľníci“ – chlapi, ktorí organistu obštúpili a spievali tak, ako boli naučení predošlým organistom. Takto sa podarilo

ľudí pri speve jednotne udržať. Úlohou organistu je však ľudí aj vychovávať a cibriť ich hudobné myslenie a cítenie. A keďže amatéri mali čo robiť sami so sebou, aj táto činnosť upadla do zabudnutia, čo sa odzrkadlilo na tom, že sa do chrámu dostali rôzne maniere – dýchanie v strede slova, nekultivovaný, silový spev namiesto spevu citlivého, „voľný“, resp. žiadny rytmus.

Pomaly sa z povedomia veriacich vytrácalo chápanie organu ako prostriedku, ktorý vedie ich spev. Nástup rozhlasovej techniky túto skutočnosť len zhoršil – už nebolo vôbec treba dbať na správnu hru na organe, všetko zakryl spev do mikrofónu.

Tento problém pretrváva na Slovensku dodnes – aj vo svojej praxi sa stretávam s tým, že hoci je hra na organe jasná, zreteľná, počuteľná a zrozumiteľná, veriaci čakajú na „nakopnutia“ z reproduktorov a sami nevedia podľa zvuku organu spievať.

Mnohí ľudia, ale aj kňazi s odvolaním sa na „tradície“, nútia organistov spievať do mikrofónu, hoci ako som vyššie spomínal, je veľmi pravdepodobné, že ani slovenskí organisti v dávnejšej

dobe nevedli ľud svojím spevom. Nechcú počuť, že v nemecky hovoriacich krajinách aj v Škandinávii je toto štandardom už dlhé storočia. Vo veľkej miere je takáto prax už aj v Českej republike.

Mnohí zas tvrdia, že sa tým potláča ľudová zbožnosť či slovenský spev, alebo že tým ide organista vyslovene proti ľudu. Lenže pravda je podľa mňa presne opačná – tým, že sa veriaci naučia počúvať organ, dokážu spievať oveľa jednotnejšie a nie je nič krajšie, než jednotne spievajúci chrám.

Liturgický spevník I (1990) schválený Konferenciou biskupov Slovenska o tejto téme píše: „Pri spoločnom speve celého zhromaždenia nie je správne, keď kantor alebo organista prekrikujú svojím spevom hlasy ostatných v snahe viesť či „ťahat“ ho dopredu – nie je to pekné a veriacim sa odoberá pocit, že je to ich spoločný spev.“

Praktické problémy vznikajú tiež v amplifikovaných kostoloch, kde kňaz, kantor alebo ďalší liturgickí služobníci majú pred sebou mikrofón: pri speve s ostatnými nemá ich elektricky zosilnený hlas

vystupovať do popredia tak, aby rušil povahu spoločného spevu veriacich. Okrem toho mikrofón neprijemne odhalí intonačné a rytmické odchýlky od spevu ostatných, kým odchýlky jednotlivcov vo vnútri zhromaždenia sa vyrovnávajú do spektrálne bohatého jednohlasu.“

Aj významný slovenský organista **Peter Reiffers** o používaní mikrofónu v liturgii povedal:

„Mikrofón je síce veľmi potrebný, ale ľahko a často až odpudzujúco zneužívaný pomocník, ktorý zvykne skončiť buď ako rukojemník, alebo zbraň v rukách „dominantných aktérov liturgie“ – celebranta a organistu. Zo spoločného spevu zhromaždenia sa, bohužiaľ, aj pri rozhlasových prenosoch potom stáva bitevné pole v zmysle princípu „buď ja, alebo celebrant (ja alebo organista), alebo chápanie jednoty zhromaždených v zmysle „JA (rozumej organista, či celebrant)

a LUD“. Keď k tomu pripočítame škaredý, či odpustite výraz, až škriekajúci hlas jednotlivých spevákych aktérov exponovaný do okrajových polôh jeho rozsahu...”

Množstvo príkladov, že aj na Slovensku to bez spevu organistu ide, nájdete na mojom YouTube kanáli “František Beer” (<https://www.youtube.com/user/FrantišekBeer/>) alebo na mojej fanúšikovskej stránke na Facebooku - “František Beer - Cirk-evný hudobník / Kirchenmusiker”.

Tieto „nové“ spôsoby nepropagujem samoučelne – aj chrámovú hudbu treba posúvať ďalej a neuspokojiť sa so situáciou, v ktorej sme. Všetko robíme na chválu Bohu a určite sa zhodneme, že Bohu patrí to najlepšie, čo ľudia dokážu. A ak to robia s radosťou, ochotou a z presvedčenia, cení sa to ešte viac.

Použitá literatúra :

Ferdinand Klinda – Organ v kultúre dvoch tisícročí, Hudobné centrum Bratislava, 2000

Slovenská liturgická komisia – Liturgický spevník I a jeho uvedenie do praxe, Bratislava 1999

Zborník z muzikologickej konferencie 70. výročie vydania Jednotného katolíckeho spevníka, Dolná Krupá 2007, zostavila Sylvia Urdová

Aleluja, Kancionál (1917), zostavil Štefan Janovcsik

Zdroj: <https://beer.blog.sme.sk/c/270630/preco-by-organista-nemal-pouzivat-mikrofon.html>

Upravené a dovoľené publikovať so súhlasom autora.

Štefan Ilaš

Povolanie k životu s Bohom

Populárna “definícia” náboženstva hovorí, že je to dobrodružstvo svätého Boha s hriešnym človekom. O povolaní proroka v šiestej kapitole proroka Izaiáša sa píše: „Svätý, svätý, svätý je Pán zástupov, celá zem je plná jeho slávy.” Tu som povedal: „Beda mi, áno, som stratený. Veď som muž s nečistými perami a bývam medzi ľuďmi s nečistými perami.“ Potom som počul hlas Pána, ktorý mi hovoril: „Koho mám poslať, kto nám pôjde?“ I povedal som: „Hľa, tu som, pošli mňa.“ (Iz 6,3-8) Toto je krásny text o tom, čo prežíva človek pri svojom povolaní. Na jednej

strane veľkosť, svätosť, lásku, nekonečnosť Boha, presahujúcu akúkoľvek ľudskú chápanosť, na druhej strane vlastnú malosť, obmedzenosť, hriešnosť a predsa Božiu prítomnosť, blízkosť a lásku.

Keď som bol chlapec, nie vždy sa mi chcelo pomodliť, ísť na svätú omšu, ruženec, krížovú cestu... Pamätám si, ako býval v nedeľu po svätej omši v starom kostolíku ruženec. Mnohí odišli a zostali len starší ľudia. Vtedy som vnímal hlas vo svojom srdci: „Kam sa ponáhľaš? Zostaň sa modliť.“ Keď som bol gymnazista, mávali sme “tajné” modlitbové stretká

so Svätým písmom, s gitarou, niekedy v domoch, niekedy nám duchovný otec nechal kľúče od kostola a mali sme chvály v kostole... Pán formoval moje povolanie, vieru, srdce skrze modlitbu. Mal som rád chvíle v tichu, v samote s Pánom v modlitbe. Rodičia nás vychovávali a viedli ku kresťanskému životu slovom i príkladom. Vždy im budem za to vďačný. Socialistická škola povinne vychovávala k ateizmu, nazývali to vznešene vedecký ateizmus - jedno veľké klamstvo. A predsa, na jednej strane boli autoritou učitelia, na druhej strane to boli rodičia, kňaz, Cirkev. Nemohli byť dve protichodné pravdy. Buď bol pravdivý ateizmus - život bez Boha, alebo kresťanstvo - život s Bohom. Pochopil som, že plnosť života nenájdem bez Boha. Dostojevskij napísal: „Ak by mi tvrdili, že tu je pravda a tu je Kristus, zvolil by som si Krista.“ Inými slovami, pravda bez Krista neexistuje.

Prvým seminárom bola rodina. Detstvo a mladosť boli naozaj krásne, dobrodružné. Čas bol naplnený povinnosťami v škole i doma. Učil som sa rád. Doma bolo veľa práce. Chovali sme kravu, prasce, husi, sliepky a bolo treba vždy pripraviť krmivo. Voľný čas sme trávil vonku na ihrisku, na lúke, pri potoku, v lese. Ak by som mal popísať zážitky, musel by som napísať knihu. Pre nás chlapcov bol zo športu na prvom mieste futbal. Ako žiak som začal doma v Granči, potom som hrával za Spišskú Novú Ves a Levoču. Popri škole a športe som sa snažil nezanedbávať ani svoj duchovný život. Chodil som aj počas týždňa na sväté omše, pristupoval som k sviatostiam zmierenia i Eucharistii, robil som si prvé piatky, ctil som si Božské

Srdce Ježišovo i Pannu Máriu. Pamätám si, ako raz kamarát vyhlásil: „Ja ešte musím chodiť do kostola, lebo to chce oco, ale keď vyrastiem, už nebudem chodiť, lebo ani on nechodí.“ Ja som si zase nevedel predstaviť život bez viery, kostola, sviatostí. Spoznal som, že Boh je živý, Ježiš je tu a miluje ma, je tu pre mňa, pre nás. Raz som nestihol ísť na svätú spoveď a nemohol som ísť na sväté prijímanie. Aj dnes si pamätám tu veľkú bolesť vo svojom srdci, že som nemohol prijať nášho Pána v Eucharistii - Sviatosti oltárnej. Hneď po svätej omši som šiel za duchovným otcom a poprosil ho o svätú spoveď.

Viera nie je teória, je to život s Kristom v láske, v posväcujúcej milosti, je to plnosť života. Ak hovorím, že verím a žijem v ťažkom hriechu, teda som ponorený do nejakého zla, závislosti, som ateista, popieram Boha, žijem bez Božej lásky. Áno, Boh ma miluje, ale ja odmietam jeho lásku a milosrdenstvo. Nikdy neváhaj a vyhľadaj prvú pomoc, sviatosť zmierenia, prijmi život, spásu. Ak by si umieral a mal by si po ruke liek na uzdravenie, neváhal by si ani chvíľu. Aký by si bol vďačný za ten liek. Tak prečo si radšej volíš smrť a nie život?

V prvej kapitole knihy proroka Jeremiáša o povolaní za proroka sa píše: „Pán prehovoril ku mne takto: „Skôr než som ťa utvoril v matkinom lone, poznal som ťa, skôr, než si vyšiel z lona, zasvätil som ťa, za proroka pohanov som ťa ustanovil“. (Jer 1,4-5) Prvé povolanie je povolanie k životu. Život je darom od Boha, život každého človeka je z Božej lásky. Bez daru života nemôžem prijať žiadny iný dar. Potom je povolanie k životu s Pánom - dar krstu. Ďalším povolaním je dar kňazstva, kňazské

povolanie a poslanie. Ale bez prijatia života, základného daru, neexistuje ani kresťanský život, ani kňazstvo.

Ježiš povedal: „Ja som cesta, pravda a život“. (Jn14,6) Musíme si to neustále pripomínať.

Pápež František povedal: „Každé nenarodené dieťa, odsúdené na potrat, má tvár Pána. A každý starý človek, hoci chorľavý, či na konci svojich dní, nosí na sebe tvár Krista.“

Deti by sme mali prijať tak ako prídu, pretože ich poslať Boh, i keď sú niekedy choré.

Ak sa likviduje nevinný s cieľom vlastného spokojného života, nemôžeme to nazvať inak ako vražda.

Zámerné zhasenie ľudského života v jeho začiatkoch štádiách je zradou voči nášmu osudu.

Umelé prerušenie tehotenstva - interrupciu - potrat pápež prirovnal k zaobchádzaniu s ľudským životom ako so spotrebným tovarom, ktorý sa použije a zahodí. Táto predstava je podľa pápeža rožšírená, zakorenená, a dokonca je interrupcia chápaná ako ľudské právo. Preto sa Svätý Otec spýtal: „Je správne odstrániť ľudský život, aby sa vyriešil nejaký problém?“ Odpovedal: „Je to ako by sme na vyriešenie problémov najali nájomného vraha.“

Už desaťročia vedíme tretiu svetovú vojnu proti životu po celom svete, vyhasli milióny a milióny ľudských životov. Hlboko to zasiahlo celé národy, spoločenstvá, rodiny. Musíme s tým skončiť. Všetci nesieme zodpovednosť. Tak veľmi potrebujeme pokánie a obrátenie.

Sv. Ján Pavol II. hovoril o kultúre - civilizácii smrti a kultúre - civilizácii života. Tretie tisícročie

bude buď kresťanské, alebo žiadne. Zásadná otázka aj pre teba znie: „Čo si zvolíš?“ Volíš si každý deň, tu a teraz. Aj v tejto chvíli, keď čítaš tieto riadky. Buď máš v sebe Boží život, Božiu lásku, alebo si...mŕtvy.

Dokonalosť je v láske. Miluj život. „Ako mňa miluje Otec, tak ja milujem vás. Ostaňte v mojej láske.“ Toto je moje prikázanie: Aby ste sa milovali navzájom ako som ja miloval vás. Toto som vám povedal, aby vo vás bola moja radosť

a aby vaša radosť bola úplná. (Jn 15,9.12.11.)

Evanjelium je posolstvo radosti. „Ja som premohol svet.“ (Jn 16,33) „Ja som vzkriesenie a život, kto verí vo mňa, bude žiť naveky.“ (Jn 11,25)

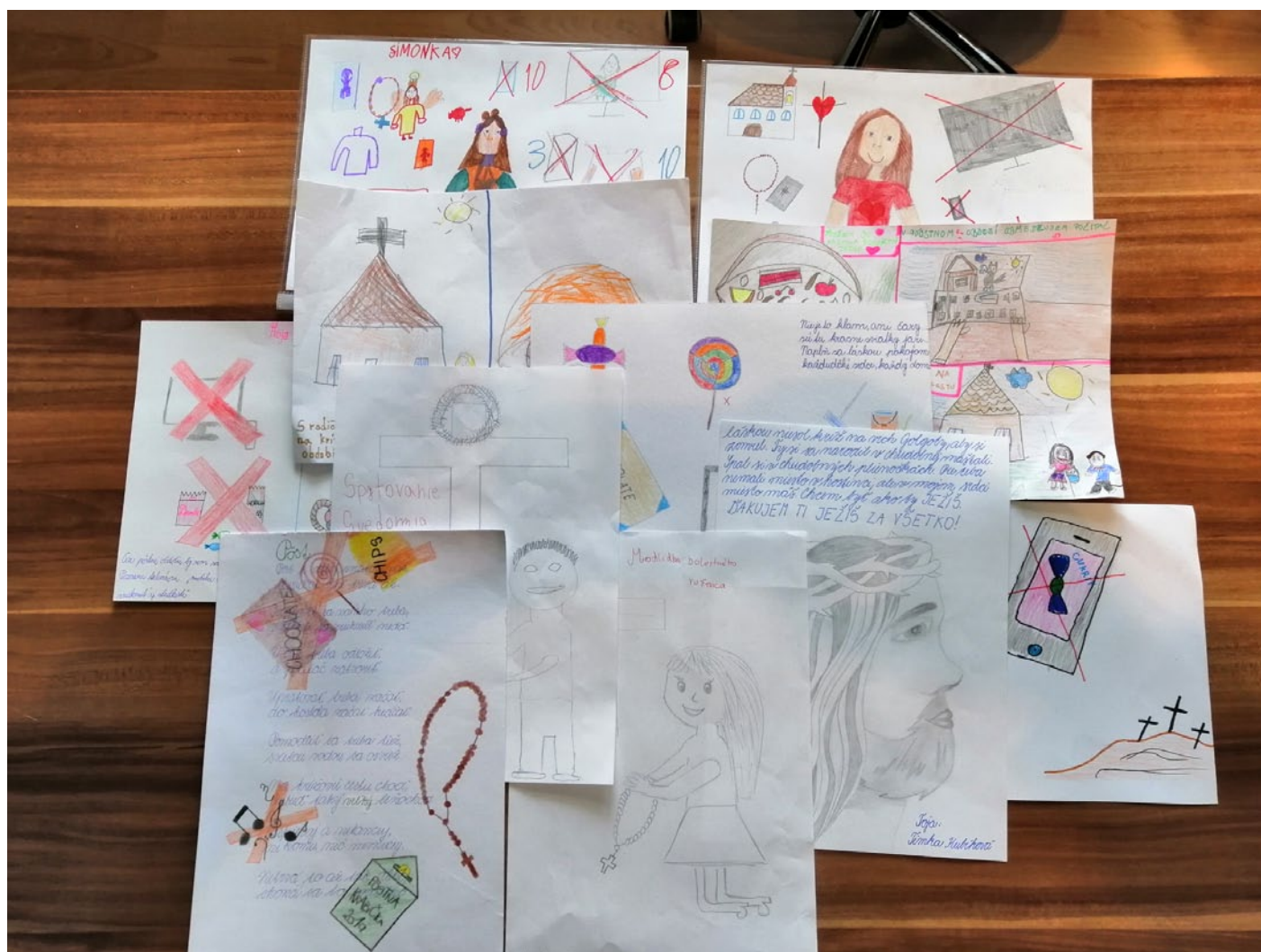
Kresťania nie sú ľudia, ktorí majú o niečom nejaké názory, ale ktorí veria, že svet má zmysel, že Lásku môžem osloviť. Si chrámom Duha Svätého, si kráľom, prorokom, kňazom. Si kráľovské dieťa, to nie je metafora, ale skutočnosť. Si

nesmierne obdarovaný, nestrácaj čas. Každá tvoja drobná modlitba a každý dobrý skutok je niekde zapísaný. Život je umenie, tak sa tomu umeniu nauč. Uč sa každý deň, trpezlivo, dôsledne, uč sa, že si kňaz, prorok a kráľ. „Kto vytrvá dokonca, bude spasený.“ (Mt 24,13) Panna Mária vo Fatime povedala: „Nakoniec moje Nepoškvrnené Srdce zvíťazí.“

ThLic. PaedDr. Rudolf Pitoňák

Naša pôstna príprava

Pôst je čas prípravy na veľkonočné sviatky. Požehnaný čas, ktorý nám ma poslúžiť k duchovnej obnove, povzbudeniu. Záleží už len na nás, či tento čas využijeme na osobné posvätenie. Počas tohto obdobia sa mohli deti i mládež zapojiť do súťaže, v ktorej nám prezentovali, ako oni prežívajú pôstne obdobie. Do konca marca bola možnosť v kostoloch do pripravených schránok vložiť svoj príspevok do súťaže. Nazbieralo sa niekoľko prác, prejavila sa literárna tvorivosť, ale aj maliarsky talent. Počas sviatkov všetkých tých, ktorí sa zapojili do našej súťaže, odmeníme drobnou pozornosťou.

Ako chutil pôst v kuchyni našich starých mám

Skončilo fašiangové hodovanie, zábavy a radovánky. Vyvrcholením boli tri posledné dni pred Pôstom. Cez fašiangy aj v kuchyniach našich starých mám rozvonievali kadejaké dobroty. Či už v podobe zabíjačkových špecialít, alebo sladkých maškrt ako sú šišky (pankušky).

Popolcovou stredu začíname Pôstne obdobie, ktorého podstatou je pokánie, nadobudnutie pokoja a zblíženie sa s Bohom. Pôst pre našich starých rodičov mal hlboký význam, brali ho vážne a bol prirodzenou súčasťou ich života. Tradične sa počas celého Pôstu zdržiavali mäsitého pokrmu. Niektorí dokonca aj mlieka a mliečnych výrobkov. Príprava na Pôst v kuchyni začala dôkladnou očistou kuchynského riadu od mastnoty. Na Popolcovú stredu skoro ráno do hrncov dali zovrieť vodu s pieskom a popolom. Touto zmesou hrnce dobre vydrhli. To vraj preto, aby nezostalo po chuti mäsa ani stopy. V Pôste sa na zaprážanie alebo mastenie pokrmov používali rastlinné oleje. Na Spiši najčastejšie ľanový olej. Ľan pestovali na výrobu plátna a zo semien lisovali olej v našich končinách v Spišskom Podhradí. Charakteristickými jedlami v Pôste boli múčne jedlá, polievky, prívarky a zemiaky na všakovaký spôsob. Najpôstnejšie boli „suché grule“ bez omastku a mlieka. Ako takéto jedlá chutili? To si môžete vyskúšať pomocou týchto jednoduchých starodávnych receptov.

Po takomto pôste si určite viac vychutnali veľkonočné dobroty. Nezabúdajme - pôst očisťuje nielen telo ale aj dušu.

Kukuričná kaša – Kuľaša

POTREBUJEME

kukuričná krupica - 300g
mlieko - 1/2liter
voda - trochu
soľ – trošku
cukor – 30g
maslo – 60g
práškový cukor – 50g
mletá škorica – podľa chuti

POSTUP

1. Mlieko dáme variť s vodou, posolíme, osladíme a zavaríme krupicu.
2. Uvarenú kašu polejeme roztopeným ľanovým olejom (maslom) a posypeme škoricou a práškovým cukrom.

Halušky s kyslou kapustou a ľanovým olejom

POTREBUJEME

zemiaky - 3000g
kyslá kapusta - 1000g
múka – 500g
soľ – podľa chuti
ľanový olej

POSTUP

1. Zemiaky očistíme a postrúhame. Osolíme, pridáme múku a zamiešame. Z cesta pripravíme halušky a zavaríme ich do vriacej osolenej vody.
2. Kapustu podusíme na cibulke a troche ľanového oleja.
3. Uvarené halušky zmiešame s kapustou. Osolíme a premiešame.

Noc Oskarov na eRko plese

Pre nás, eRkárov, bol 26. január výnimočný a pamätný.

Tohtoročný plesový večer sa niesol v téme NOC OSKAROV. Čas príprav bol veľmi pekný a požehnaný. Ale samotné vyvrcholenie eRko plesu bolo na nezaplatenie. Spolu s deťmi a rodičmi sme strávili pekný večer, počas ktorého sme sa veľa smiali na scénkach hraných deťmi, ale aj animátormi. Spoločne sme sa zabávali pri tancovaní ľudových a moderných tancov a tiež aj pri stoličkovom tanci. A samozrejme nemohli chýbať naše eRko tance, pri ktorých sme sa s deťmi „rozbili ako čínske hračky.“ Celý večer bol k dispozícii foto kútik, kde sme mali možnosť spraviť si „fotkovú“ pamiatku. Vysmiate tváre detí a rodičov počas celého večera nám ukázali, že venovať sa im sa oplatí. A pocit z toho, že sme im spríjemnili večer a vytvorili si s nimi nové a pekné spomienky, je na nezaplatenie a nikto nám ho nikdy nevezme.

Prázdninový deň pod tatranskými končiarimi

Na ľavej strane Slavkovský štít, na pravej strane Lomnický štít. Pred nami Veľká a Malá Studená dolina. Ale hlavne krásny deň pod tatranskými štítmi. Toto nás čakalo v jeden slnečný deň počas jarných prázdnin. Cieľ cesty bol jasný! Objaviť Tatranský ľadový dóm na Hrebienku. Cesta autobusom zbehla rýchlo a už sme vystupovali v Starom Smokovci. Pomaly sme vykračovali zasneženou cestou hore na Hrebienok. Nekráčali sme dlhšie ako hodinu a už sme boli tam. Na Hrebienku sme mali možnosť si poobzerať sochy z ľadu, ktoré boli naozaj veľmi pekné a unikátne. Samozrejme nesmela chýbať spoločná fotka. Po krátkej prestávke a oddychu

sme sa vybrali na Rainerovu chatu a odtiaľ k vodopádom. Cestou nás sprevádzal studený tatranský vietor. Pri vodopádoch bolo nádherné, všade naokolo biely sneh a do toho hukot vodopádu. Bol to krásny zážitok. Keď sme sa už na-

plno nabažili krásy našich Tatier, ošľahaní studeným vetrom sme sa pomaličky vrátili k nášmu autobusu. V autobuse, cestou domov, sme boli všetci unavení, ale zato vďační za krásne strávený deň v nádhерnej tatranskej prírode.

Detský kútik

PREČO ĽUDIA KRIČIA

Jedného dňa položil učiteľ svojim učeníkom otázku:

„Prečo ľudia kričia, keď sú nahnevaní?“

„Kričia preto, lebo sa dajú obrať o pokoj,“ odvetil jeden z nich.

„Prečo však kričia, keď s nimi súhlasíme?“ opýtal sa učiteľ znovu.

„Nuž, kričia preto, aby sme ich počuli,“ znela odpoveď druhého učeníka.

A majster sa pýtal ďalej: „Takže sa nedá hovoriť potichu?“

Nasledovalo množstvo ďalších rozmanitých odpovedí, ale žiadna z nich učiteľa nepresvedčila.

Vtedy zvolal: „Viete, prečo kričíme na ľudí, keď sme nahnevaní? Je to preto, lebo keď sa dvaja ľudia na seba hnevajú, ich srdcia sa od seba príliš vzdialia. Ak sa chcú navzájom počuť, musia na seba kričať. Čím sú nahnevanejší, tým silnejšie musia kričať, aby sa počuli. Čo sa však stane, keď sa dvaja ľudia do seba zaľúbia? Nekričia, hovoria veľmi potichu. Vzdialenosť medzi nimi je veľmi malá. Niekedy sú ich srdcia tak blízko, že ani nehovoria, iba šepkajú. A keď je láska najintenzívnejšia, nemusia ani šepkať, stačí, keď na seba pozerajú. Ich srdcia sa vedú dorozumieť. To sa deje medzi dvomi ľuďmi, ktorí sa ľúbia.“

Na záver učiteľ povedal: „Keď sa s niekým rozprávate, nedopusťte, aby sa vaše srdcia od seba vzdialili. Nehovorte slová, ktoré by ich mohli ešte viac oddialiť, pretože potom príde deň, keď bude vzdialenosť taká veľká, že už nenájdete cestu späť.“

Súťaž

Pán Ježiš sa často prihovárал svojim učeníkom cez podobenstvá. Vo Svätom písme sa ich nachádza niekoľko. V predchádzajúcom čísle ste si prečítali Podobenstvo o vernom sluhovi. Poznate to dnešné? A ak by sa vám náhodou nedarilo, pomôcku nájdete vo Svätom písme na týchto súradniciach: Jn10,1-21.

¹ „Veru, veru, hovorím vám: Kto nevchádza do bránou, ale prelieza inokade, je zlodej a zbojník. ² Kto vchádza je pastier oviec. ³ Tomu vrátnik otvára a ovce počúvajú jeho hlas. On volá svoje ovce po a vyvádza ich. ⁴ Keď ich všetky vyženie, kráča pred nimi a idú za ním, lebo poznajú jeho hlas. ⁵ Za cudzím nepôjdu, ba ujdú od neho, lebo cudzí nepoznajú.“ ⁶ Ježiš im to povedal takto obrazne, ale oni nepochopili, čo im to chcel povedať.

⁷ Preto im Ježiš znova vravel: „Veru, veru, hovorím vám: Ja som k ovciam. ⁸ Všetci, čo prišli predtým, sú zlodeji a zbojníci, ale ich nepočúvali. ⁹ Ja som brána. Kto vojde cez mňa, bude spasený, bude vchádzať a vychádzať a nájde pastvu. ¹⁰ Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a ničil. Ja som prišiel, aby mali a aby ho mali hojnejšie. ¹¹ Ja som dobrý Dobrý pastier položí svoj život za ovce. ¹² Nájomník a ten, čo nie je pastierom a ovce nie sú jeho, opúšťa ovce a uteká, keď vidí prichádzať a vlk ich trhá a rozháňa. ¹³ Veď je a nezáleží mu na ovciach. ¹⁴ Ja som dobrý pastier. Poznám svoje a moje poznajú mňa, ¹⁵ ako mňa pozná Otec a ja poznám Otca. Aj svoj položím za ovce. ¹⁶ Mám aj iné ktoré nie sú z tohto ovčince. Aj tie musím priviesť a budú počuť môj hlas, a bude jedno a jeden pastier. ¹⁷ Otec ma preto miluje, že ja dávam svoj a zasa si ho vezmem. ¹⁸ Nik mi ho neberie, ja ho dávam sám od seba. Mám dať ho a mám moc zasa si ho vziať. Taký príkaz som dostal od môjho Otca.“

¹⁹ Pre tieto slová znova nastala medzi roztržka. ²⁰ Mnohí z nich hovorili: „Je posadnutý zlým duchom a šalie. Čo ho počúvate?!“ ²¹ Iní namietali: „To nie sú reči posadnutého zlým duchom. Vari môže zlý otvárať oči slepým?“

Pre šikovné ruky

Začarované v kameni

Prvé teplé lúče slnka lákajú na prechádzky do prírody. Často si z dovoleníek donesieme suvení, no skúste si aj z prechádzky priniesť malú spomienku. Všetko živé sa prebúdza zo zimného spánku, zobudte aj vy zvieratka ukryté v kameni. A možno i niečo vážnejšie.

Ako na to?

Nazbierajte si v prírode zaujímavé kamienky, drevka, mach, konáriky a urobte si radosť. Potrebujeme podklad, na ktorý si kamienky nalepíme. Môže to byť kartón, doštička, drevo a podobne. Je na vás, akú úpravu kamienkov zvolíte. Buď im ponecháme prírodné odtiene, alebo - aj keď to na obrázkoch nemusí byť vidieť, kamienky môžu hýriť farbami. Sami vidíte, že to zvládnu aj menej zdatní výtvarníci. Najlepšie sú na to acrylové farby a na kontúry spokojne použite aj fixku. Prečo budú obrázky zaujímavé? Sú priestorové.

Milé deti, zapojte sa do našej súťaže!
Traja výhercovia, ktorí nám do 10. mája 2019
zašlú svoje odpovede, budú odmenení.
Ich mená sa dozviete v nedeľu 12. mája na svätej omši.

Svoje odpovede posielajte na adresu casopis.tesitel@gmail.com. Nezabudnite napísať meno a vek.

7.4.2019, vdp. Ján Bystriansky sa prihovára na tému *Modlitba v rodine*

20.2.2019, Výlet na Rainerovú chatu a k vodopádom

02/20/2019 12:56

Milostiplné a požehnané veľkonočné sviatky praje redakcia časopisu Tešiteľ.

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Žehra pre farnosť Žehra a filiálky Granč-Petrovce, Beharovce a Hodkovce. Založené v roku 2011. Šéfredaktor: Stanislav Salanci. Redaktori: Mgr. Jarmila Kubíková, Ing. Darina Kalavská, Mgr. Ružena Škotková, Mgr. Ľudmila Polomská. Cenzor: Mgr. Ľuboš Šípoš. Sadzba a grafická úprava: Ing. Michal Orlovský. Technické spracovanie: Polypress Levoča, spol. s r.o., Mäsiarska 28, 054 01 Levoča. Jazyková úprava: Ing. Darina Kalavská. Imprimatur: Mons. ThDr. Štefan Sečka, PhD., spišský diecézny biskup, 28.10. 2011, Prot. č. 2305/11/Mj. Adresa redakcie: Rímskokatolícky farský úrad, Žehra 87, 053 61 Spišské Vlachy. E-mail: casopis.tesitel@gmail.com. Nepredajné. Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.